STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01498

FUNKEN IN ASH

Nahman Rapp

Permanent preservation of this book was made possible
by Berta Lewin
in memory of
her parents, Gitel & Mendel Rabinoff, appreciative Americans

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נחמן ראפ

[illegible] אין אש

פארלאג נידערשלעזיע - ווראצלאוו 1947

כ׳וועל קומען אהיים

כ׳וועל קומען אהיים צו מיין טיר און מיין טויער,
אויב איך וועל זיי אויפֿן אָרט נאָך געפֿינען,
כ׳וועל טרעפֿן מיין מאַמען דער אַלטיטשקער, גרויער,
אויב זי איז דעם פֿיינט פֿון די נעגל אַנטרונען.
מיט ציטער אַ קלאַפּ וועל איך געבן אין פֿענצטער,
מיט הייליקייט וועל איך אַרויסשעפּטשען: מאַמע,
אָט בין איך דיין זון דאָ, דער ייִנגסטער, דער קלענסטער,
וועמען דו רעכנסט פֿאַר טויט שוין מסתּמא.
אָט בין איך געקומען אויף פֿליגל צעפֿליען
פֿון ווייטע מקומות, פֿון זוניקע ערטער,
פֿון דאָרט ווו אין ניסן די ביימער צעבליען
און יעטוועדעס גרעזל אויף וואַקסן באַשערט איז;
ווו איטלעכער מענטש ווי אַ ווײַנשטאָק פֿאַרפֿלאַנצט איז
צווישן זיינס גלייכן — אַ וויכטיקער קערן,
ווו יעטוועדער טאָג איז יאָרהונדערטער גאַנצע,
און יעדע מינוט איז אַ ליכטיקער שטערן.
פֿון דאָרט בין איך איצטער צו דיר דאָ געקומען,
אַ קוש טאָן דיין האַנט און דיין שטערן דעם אַלטן;
אויפֿסניי צו פֿאַרזייען אין גאָרטן די בלומען,
ווו איך פֿלעג אין אָסיען מיין טרויער באַהאַלטן.

סאַמאַרקאַנד 1945

מיין צוריקקער

מיט שטורם קום איך אָן, מיט דונער אינם האַרצן,
אַ קאַמפּס־פּריינט ווער איך איצט צום וואָלקנשן צעגטאַוער,
עס איז דער שאַרפער בליץ צו מיין געמיט אַ חבר
און ס׳שיקט אַ גרוס צו מיר דעם הימלס וואָלקן שוואַרצער.

כ׳וועל אויסשטרעקן די הענט ווי שפּיזן גלאַנציק שאַרפע
און דורכשניידן מיין וועג אין כמאַריקן געוויטער.
עס וועט מיין הייסע בענקשאַפט זיין פאַר מיר אַ היטער,
ווען אָפּלעשן מיין אַלטן שוועל איך וועל נאָך דאַרפן —

פון שרפה פון דער וועלט, וואָס האָט אויף אים געגנידערט,
דורך פיינט פאַרשאָלטענעם, וואָס האָט אים אָנגעצונדן.
מיט שאַרפקייט פון מיין האַס כ׳וועל ברעכן זיינע גלידער
און אין זיין טונקל בלוט כ׳וועל היילן מיינע וווּנדן.

עס יאָגט נישט איצט אַהיים קיין שוואַכער, קראַנקער דיכטער,
און נישט קיין צוג פליט־אָן און שניידט אַדורך דעם אוויר
עס יאָגט אַהיים צו זיך אַ קאַלטער, שטרענגער ריכטער,
וואָס פול מיט שטורם איז ווי וואָלקנשער צעגטאַווע".

סאַמאַרקאַנד 1946

עס ברענען די שנייאיקע בערג.

עס ברענען די שנייאיקע בערג ביי די גילדערנע ראַנדן,
אַ יעדערער באַרג טראָגט אַ ליכטיקן הוט אין שטראַלן פאַרוואַנדלט,
היינט אין דער טאָג שוין דער לעצטער, וואָס איך בין אין פרעמד און אין וואַנדער.

שפּעטער אַ טאָג, ווען מיין פוס וועט מיין היימלאַנד באַטרעטן,
וועל איך אויסשטרעקן מיינע הענט די פאַרבענקטע, אַזוי ווי אין תפילה-געבעטן,
און זוכן אין לופט יענעם קאָפּ, וואָס איך פלעג מיט צערטלעכקייט גלעטן...

יענע גילדערנע לאָקן, ווי צעכוואַליעטע זוניקע פלאַמען,
און אויגן ווי הימל-בלאָ, צערטלעך און ווייך ווי אַ מאַמע,
וואָס פלעגן שטיל זיך פאַרשליסן ווען מיר זענען געווען צוזאַמען...

בּיז ווי איך שטרעק אויס מיינע הענט, נאָר כ'קען קיינעם געפינען,
דער טויט האָט מיט ביינערנע פינגער דעם שלייף אויף איר גאָרגל פאַרשפּונען,
און איר ליכטיקן אָנדענק אויף אייביק פאַרטרונקען אין ברונעם.

גיי איך אום ווי אַן איינזאַמער וואָלף, מיט אויגן פאַרגלייזט אין שגעון,
דער ווייטיק פאַרשטיקט מיר אין האַלדז, ווי דעם וואָלף וואָס איז/מיד שוין פון וואָיען,
און כ'פיל ווי מיין קאָפּ נאָך דער יונגער פאַרשיט זיך אין טרויער און גרויען.

סאַמאַרקאַנד 1945

אַליין...

און נאָכגיין נאָך מיר וועט אויף שטענדיק
די בענקשאַפט די הייסע צו היים,
נאָר קיינמאָל איך וועל שוין נישט זען זי
און עלנט כ׳וועל בלייבן אַליין.

דער זיראָבנער, דער עסיקער רעגן —
אַ פריינט צו מיין שטילן געוויין,
אויף פרעמדע, עלנטע וועגן —
אַן עלנטער בלייב איך אַליין.

ווו וועל איך מיין טרויער פאַרוויגן,
ביי וועלכן ביינועגיקן שטיין?
ווער וואַרט אויף מיין האַרץ און מיין ניגון —
אַך, אפשר מיין ווייטיק אַליין?

אַ בעטלער אויף הפקרע שטיגן
אַ מידער פון ענדלאָזן גיין —
ווי וועל איך אַ היים פאַר מיר קריגן,
ווען הפקר פאַר וועלט כ׳בין אַליין?...

ע ל נ ט

אין יעדער שטאָט, ווו כ׳זאָל נישט קומען,
אין יעדער גאַס, ווו כ׳זאָל נישט גיין –
מיין איך, כ׳האָב געדאַרפט דאָ קומען,
מיין איך, אַז דאָ איז מיין היים.

אַלצאיינס זענען אַלע שטעט מיר,
אַלצאיינס איז מיר יעדעס הויז.
טרעט מיין עלנט און צעטרעט מיך,
און טרעט קיין סטעזשקע זיך נישט אויס –

צום אַלטן אויסגעקרימטן דעכל,
גרין־באַוואָקסענעם מיט מאָך.
ס׳ליגט מיין ווי דאָרט אַ פאַרשוועכטער
אונטער קופעס ציגל־בראָך.

איך האָב שוין סיי־ווי נישט צו ווענען
אַפילו אָנשרייבן אַ בריוו:
פאַרלאָשן זענען אַלע נעמען,
ווי אין אַ זינקענדיקער שיף.

דעריבער גליין איז יעדע שטאָט מיר
און יעדע גאַס, ווו כ׳זאָל נישט גיין.
ווי אַ וואָלף פון וואַלד פאַריאָגטער,
כ׳בלאָנדזשע אום איצט אָן אַ היים.

פאַראַן אַ שעה

פאַראַן אַ שעה ווען יעדן מיינעם אבר
פאַרשעלט איך מיט פאַרקריצטע ציין — —
ווײ איז מיר, וואָס כ'האָב געלאָזט צום קבר
גיין דיך אַ צעשראָקענע אַליין.

אַזויפיל שרעק און פיינען איינגעזויגן
און איך האָב נישט געטיילט מיט דיר דיין ווײ,
אַמאָל האָב איך געקושט דאָך דיינע אויגן,
געטרונקען ווי פאַרכאַלעשט זייער בלוי.

איך ווייס, עס וואָלט נישט לייכטער דאַן געוועזן דיר,
דיין לעצטן וועג באַגלייטן זאָל מיין גאַנג,
ווייל אין גרויליקער סכנה דאַן דערזען מיך,
עס וואָלט נאָך אומגליק מיינס געטאָן דיר באַנג.

נאָר איך בין אַ פאַרשאָלטענער פון יענעם טאָג אָן,
אין אַנגסט איך פיבער און געפין זיך נישט קיין רו,
ווייל ווען עס ענדיקט זיך די נאַכט און ס'שפּראָצט אַ שטראַל אויף טאָגן,
איך וואַרט אויף זון — און אין גרוב ביסטו.

דעריבער טרעפט אַ שעה ווען יעדן מיינעם אבר
פאַרשעלט איך מיט פאַרקריצטע ציין —
ווײ איז מיר, וואָס כ'האָב געלאָזט צום קבר
גיין דיך אַ צעשראָקענע אַליין.

צו פּוילן

כ׳האָב מיין לעבן דיר פֿאַרמשכּנט,
כ׳האָב מיין האַרץ דיר אָפּגעגעבן,
כ׳האָב גענומען אויף מיין אַקסל,
די אחריות פֿאַר דיין לעבן.
כ׳האָב מיט בלעטלעך אויפֿן מויער,
רויטע פֿאָנען אויף די דראָטן,
אָנצינדן געוואָלט דיין גראָקייט,
פֿרייהייט־ברויט פֿאַר דיר געקנאָטן.
פּוילן, פּוילן, האָסט דיין יום־טובֿ
אַרויסגעריסן פֿון די פֿלאַמען,
נאָר איך אין קריעה רייס מיין אָנטאָן
און באַוויין אין גרובֿ מיין מאַמען...

ס׳בליען פֿריילינגדיק די פֿעלדער
פֿון דיין פֿרייהייטס־טאָג די עדות,
און ס׳דערציילן דיינע וועלדער
פֿון דיין גבֿורה העלע סודות,
פֿון דיין זון וואָס גייט אויף ליכטיק
אין געלייטערטע מעת־לעתן
און באַפֿעלן דיר צו ריכטיק
איז דעם פּיין פֿון האַרץ פֿאַרגעסן.
נאָר אין קבֿרים טויזנט־קעפּיק
ליגט באַגראָבן דאָ מיין מאַמע,
און עס איז דער בוים נאָך קלעפּיק
פֿון איר בלוט אויף זיינע שטאַמען.

ס׳וועט די זון ווי אין בראשית
טובלען זיך אין טייך אין קלאָרן,
ס׳וועלן דיינע שטעט זיין רויִק
ווי אין אַלטע גוטע יאָרן,

װעסט נאָך זוכה זײַן דײַן שפּעט
זאָל אױך זײַן אין קעלער־שטיבער
און צעבליִען װעלן בלומען
אױף די טיפֿע רױטע גריבער —
נאָר איך אײנער קום איצט װידער
מיט מײַן װײ און פּײַן געאָרעמט,
צום באַװײנען מײַנע ברידער
די װאָס רופֿן פֿון די קבֿרים...

די געפאַלענע אין קעלץ

נאָך זיינען די קברים מיט גראָז נישט באַוואַקסן,
דער טראַט פון די מאַמעס נאָך האָט זיך פאַרהיט דאָ
אויף שטויב פון די וועגן. און ס'איז פון די קינדער־
אַ צייכן געבליבן דאָס בלוט צעזידטע.
פון קברים זיי שטרעקן די ביינקע פינגער,
אַז קיינער דעם ווי זאָל נישט מאַכן זיך גרינגער,
אַז איטלעכער שאַרבן אין גריבער פאַרשאַטן
זאָל זיין ווי אַ ביין אין געוויסן דער וועלט'ס!
און ווידער די ערד האָט געטאָן זיך אַן עפן,
פון היימישע בלוטיקע מערדער צערעכנט
פאַר פערציק קדושים געפאַלן אין קעלץ!
עס זיינען פאַר זיי שוין נישטאָ מער קיין טרערן,
עס האָט שוין דער ווייטיק פאַרשטיקט דאָס געוויין,
איצט מוז אונזער שטים, אונזער דראָונג דערהערן,
די מענטשלעכע חיה מיט וועלפישע ציין;
עס וועט אונזער בלוט אויף די גאַסן פאַרפּלייצטע
צו נקמה אַ רוף טאָן אויף אייערע קעפּ
ביז איר וועט קומען און טרינקען צערייצטע,
דעם אייגענעם טויט פון די סמיקע טעפּ...
ס'וועט קומען אַ טאָג נאָך און איר וועט אים ברענגען,
פון אייך וועט נאָר בלייבן דער רויך פון די פלאַמען,
אַ שלייער פון שאַנד וועט אייך אַלע פאַרהענגען,
די בייזע און שלעכטע אין חרפּה צוזאַמען.
און דאַן וועלן אונזערע נייע קדושים
מיט ביינקע הענט אויף געוויסן דער וועלט'ס,
די שאַנד אייך פאַרשרייבן מיט בלוטיקע אותיות
פאַר פערציק קדושים געפאַלן אין קעלץ!

1 9 4 6

און ווידער דער הימל איז בלא

און ווידער דער הימל ווי פריער איז בלאָ,
און ווידער איז קלאר אינעם טייכל דער דנאָ,
און ווידער אין גאָרטן די בלומען צעבליט,
און ווידער אין קרומפלי די שוואַלב דאָ עס פליט.

נאר אין שפיגל געפין איך שוין זילבערנע האָר,
און ס׳פייניקט מיין טרוים מיך און ס׳פייניקט די וואָר,
אַז אונטערן הימל וואָס ווידער איז בלאָ,
עס זיינען אין נעכט מער קיין שטערן נישטאָ...

צי קען דען אַ בעטלער אַ פראַל טאָן אַ ליד,
אַז אויפשוימען זאָל ווי דער שטורעם אַ טאַנץ?
איך שטיי ווי אַ בעטלער אין דרייצן געקניט
און בין אויף געשטאָרבענע שטערן אַ קראַנץ.

נאָר בייטאָג איז דער הימל ווי אַלעמאָל בלאָ,
און קלאָר רוט דער טייך אויפן לויטערן דנאָ.
פאַרשריי איך מיין חלום, פאַרשריי איך מיין וואָר,
און באַהאַלט פאַרן שפיגל מיין זילבערנע האָר...

אויסגעשטרעקטע הענט

פֿאַראַנען הענט וואָס ווייִנען שטום אַראָפּ אין שויס,
ווי בלעטער האַרבסטיקע אויף גאָרטן־באַנק געפֿאַלן.
און הענט צעבליטע ווי אַ יונג־צעבליטע זונענרויז,
און לאַכן ווי עס לאַכן צעפֿינקלט־העלע זונענשטראַלן.

פֿאַר הענט אַזעלכע איז דער וועג שוין אָנגעגרייט,
און ס'קען זיי שוין דאָס לעבן קיין איבעראַשונג ברענגען,
זיי וועלן שטענדיק ווייִנען אָן אַ טראָפּן פֿרייד,
און וועלן לאַכן ביז דער טויט וועט זיי פֿאַרהענגען.

פֿאַראַנען אָבער הענט וואָס ציִען זיך ווי שטראַלן,
אין בענקשאַפֿט אייביקער זיי ציִען זיך אין לופֿט,
און קאָרטשען זיך אין ווייטיק, ווי אַ חיה ווען זי גייט באַפֿאַלן,
און שרייַען שטום ווי פֿלאַמען אַ הייסן בענקשאַפֿט־רוף.

אָט דאַכט זיך זיי אין קילן בין־השמשות,
אַן אויסגעבענקטער פֿרייַנט צו זייער גאָר געגענט.
אַ קליינע וויַיל — און באַלד זיי ווערן אויסגעלאָשן,
און בלייַבן אינדערלופֿטן—אויסגעשטרעקטע הענט!

זיי דריקן שטענדיק לופֿט אַנשטאָט אַ פֿרייַנטס אַ האַנט,
זיי שיקן זייער הייסן גרוס צו דעם וואָס איז זיי פֿרעמד.
און ס'דאַכט זיך זיי און ס'דאַכט זיך זיי, זיי וועלן זייַן באַגאַנגען,
נאָר אינדערווירקלעכקייט זיי בלייַבן — אויסגעשטרעקטע הענט...

א קאמפּף־ליד וועגן דער רויטער פאן

אָט דאָס איז דאָס ליד און דאָס איז די פאָן,
וואָס פירט מיט מיין לעבן פון יוגנטווייז אָן.

וואָס צינדט מיך מיין בלוט אָן, וואָס רופט מיך אין שלאַכט,
וואָס טוט מיר באַלויכטן די פינצטערע נאַכט.

מיט אים פלעג איך מאָנען ביי פּריצים מיין ברויט,
מיט אים פלעג איך קעמפן אויף לעבן און טויט.

מיט אים בין איך דורך דורכן קריג צו מיין זיג,
מיט אים כ׳האָב דעם שונא צעשלאָגן אין קריג.

און ווען כ׳גיב אַ טראַכט, איך גיב אַ דערמאָן,
דערזע איך מיין לעבן — אַ בלוט־רויטע פאָן:

דער שפּיק איז אַ ווייסער, אַ פאָן ביי מיר רויט,
רעוואָלווערשע קויל וויל מיר געבן דעם טויט.

דערנאָך דעמאָנסטראַציעס די גאַסן צעברויזט,
און בלעטלעך אין לופט און אויף איטלעכן הויז.

געמאָנט האָב איך פרייהייט, געמאָנט האָב איך ברויט
אין האַרצן אַ פלאַם און מיין פאָן בלוטיק־רויט.

אַוועק זענען פּריצים — אַ וויסטער זאַווי,
עס האָט זיי צעשויבערט די פרייהייטס־אַרמיי.

פון דעמלט מיין פאָן כ׳האַלט נאָך פעסטער אין האַנט
און כ׳אַן פון מיין קראַפט ווי כ׳האָב קיינמאָל געאַנט.

כ׳בין דורך מיט איר בודאַפּעשט, וואַרשע און ווין,
און האָב זי פאַרצויגן מיט שטאָלץ אין בערלין.

אָט דאָס איז דאָס ליד, אָט דאָס איז די פאָן,
וואָס פירט מיט מיין לעבן פון יוגנטווייז אָן.

טאַדזשיקיסטאַן

אַבדולקאַסים לאַכוטי און באַנו --

אַ כ ת נ ה.

ווען ס׳וואָלט אַ פינקלדיקער שטערן
אַראָפגעפאַלן אויף דער ערד,
און ס׳וואָלט זיין ליכט אַזוי געווען
ווי אויפן הימל ער געווערט —
וואָלט איך געהאַט מיט וואָס פאַרגלייכן
וואָלט איך באַצייכענען געקענט
דאָס לאַנד אין העלער זון באַלויכטן,
און וואָס צום הימל איז געווענדט
מיט זיינע הויכע בערגער-שפיצן
פריש ווי טויאיקער מאַיאָר.
און ווי אַ חלום אויף דער וואָר
שיקט צום הימל זיינע בליצן
דער סילסעלאַיי-קוהי-גיסאָר. *)
זיין שטאָלצע קרוין מיט שניי באַדעקט איז,
און טונקל-גראַנאַט איז זיין קאַרק,
און אין די זייטן ער באַפלעקט איז
מיט רויטן מאַרמאָר פעלזיק-שטאַרק.
און ווען די זון, אַן אָנגעגליטע,
באַגיסט זיין קאָפּ מיט הייסן שיין,
דאַן רינען קוואַלן, זילבער-שטיקער,
און פליסן אינעם טייך אַריין,
וואָס שוימט מיט זיינע גראָע כוואַליעס
און וואַשט דעם שטיינברעג מיט זיין רעש
און דעמלט ווי אַ ווילדע סטייע
צעלאָזט זיך הפקרדיק דער וואַכש.**)
אָ צו איז נאָך דען ווו פאַראַנען
אַ שענער לאַנד? צו איז פאַראַן,
אַזעלכע דורכגעזונטע לאַנען
ווי זוניקער טאַדזשיקיסטאַן?

*) באַרג-שפיץ אין טאַדזשיקיסטאַן
**) טייך אין טאַדזשיקיסטאַן

קאַזאַכישער סטעפּ

עלנטער סטעפּ קאַזאַכסטאַנער,
רחבות באַוואָקסן מיט מאָך.
ערגעץ אויף מײַלן פונדאַנען,
אַן אַקער־אָקס שפּאַנט אין זײַן יאָך.

אַ יונגינקע שוואַרצע קאַזאַכקע,
איר בליק צו דעם הימל פאַרהויבט.
די אויגן די שוואַרצע פאַרמאַכט זי,
פון דורכזיכטיק־ליכטיקן שטויב,

וואָס ציט ווי אַ וואָלקן צום הימל
פון אונטער דער טשערעדעס פיס;
מיט אויגן פאַרמאַכט, ווי אין דרימל,
זי חלומט אַ טרוים אַזוי זיס.

פון היימישן סטעפּ קאַזאַכסטאַנער,
פון אַאול, וואָס קניט בײַ זײַן ברעג,
פון ברייטע און מאָכיקע לאַנען,
פון שמאָלן און זאַמדיקן וועג.

און קוקסט אויפן סטעפּ אויפן ברייטן,
און קוקסטו אויף ליכטיקער ווײַט, —
זעסטו די מײַלן צעשפּרייטע,
אויף וויפל דײַן בליק נאָר דערגייט:

עלנטן סטעפּ קאַזאַכסטאַנער,
קיביטקעס געקלעפּטע פון ליים;
מיט זאַמדיקע סטעזשקעס פונדאַנען,
אַ טשערעדע וויגט זיך אַהיים.

דאָס מיידל פון סאַמאַרקאַנד

איך האָב געשוויגן און זי האָט גערעדט
און רעדנדיק האָט זי דאָס טיכל געגלעט,
זי ווייסט נישט וואָס מיט דעם טיכל צו טאָן,
צי לאָזן עס ליגן, צי מאַכן אַ פאָן...?

נאָר פּלוצלונג עס האָט זיך צעפינקלט איר בליק:
אויף דעם זענען טרויבן און דינעס געמאָלט,
וואָס טוך איז פון זייד און די ברעגעס פון גאָלד,
איז נעמט עס, דאָס איז אַ סימן פון גליק.

אינדרויסן האָט שטיל זיך געטונקען די נאַכט,
אין טונקל עס האָבן געגלאַנצט אירע ציין.
זי האָט גערעדט און איך האָב געטראַכט:
ווי ליטער דאַרף זיין איר מיידלש געוויין...

זי האָט זיך געשטעלט און ביים פענצטער געשטעלט
און איך האָב געפילט ווי עס ציטערט איר האַנט,
ביים שיין פון די שטערן איר בליק האָט געהעלט,
אויף איר אָרעם האָט געפינקלט איר יידענער באַנד...

א, ווייסינקע בעריאזקע

אָ, ווייסינקע בעריאָזקעלע, מיט זילבער־שניי באַשיטע,
וואָס שטייסט אַזוי פֿאַרחלומט אין דעם פּראָסטיקן געוויטער?

צום בלויען קאַלטן הימל אויפֿגעהויבן שטאָלץ דיין קרוין איז,
צי ווייסטו כאָטש בעריאָזקעלע, ווי אומעטיק דיין היים איז?

אַ קאַלטער, וויסטער ווינט פֿליט אָן און פּאַטשט אין דיינע צווייגן,
בלייבסטו אַ צעשויבערטע, פֿאַרהילט אין טיפֿן שווייגן.

קנייטשסט זיך איין דיין ווייסע הויט ווי ס'פּנים פֿון אַ זקנה,
בלייבסטו אויפֿן פֿעלד דעם וויסטן איינזאַם און אַליין דאָ.

די זון וואַרפֿט אויך דיין הוילן גוף אַ קאַלטן גלייוער־שיין,
און די וויוגע יאָגט אַ פּראָסט אין האַרצן דיר אַריין.

נאָר מיר ביסטו דאָ נאָענט אַזוי, מיט קאַלטן טרויער,
נאָר מיר ביסטו אַ העלע שעה אין טאָג מיינעם דעם גרויען.

דיין ווייסער שטאַם דערמאָנט מיר תּמיד אָן מיין היים דער ליבער,
וווּ ס'זענען מיינע יונגע טעג פֿאַרשניטענע געבליבן.

און די וויוגע וואָס יאָגט אָן אַ פּראָסט אין האַרץ אין דיינעם,
יאָגט אַ בענקשאַפֿט און אַ טרויער אויך אין האַרץ אין מיינעם.

נאָוואָסיבירסק 1942

מאקסים גארקי

(„קינדהייט״)

1

אָנהייב לעבן

איך מאַך די אויגן אויף, איך זע די ברייטע ווייטן,
דער טאָג איז אַזוי זוניק, אַזוי שיין צעהעלט.
ווי גוט איז אויף אַ שטעקן-פערד אַזוי אַרומצורייטן,
איבער פרייען רחבותדיקן דורכגעזונטן פעלד.

אין שטוב איז קיל און טונקל ווי אין קלויסטער נאָך אַ תפילה,
און ווי אַ אויג אַ קראַנקע, אַ הייליקע איקאָנע ברענט,
די שאָטנס טאַנצן אויף די ווענט, ווי אַ בעטלער אויף אַ קוליע,
אין ווינקל זיצט די באָבע מיט צונויפגעלייגטע הענט.

און אין האַרצן נאָגט, עס ווילט זיך עפּעס זאָגן,
דער גיטער פרומער באָבען און העל-צעגרינטן פעלד;
נאָר כ׳פיל, איך טראָג אַ וואָרט און וועל אים נישט דערטראָגן,
נישט צו דער קילער שטוב, נישט צו דער יונגער וועלט.

בלייב איך אויפן שוועל מיטן שטעקן-פערד אַ שטומער,
די גרויסע פרייד פון טאָג—צי וועל איך ווען זי האָבן?
צי וועט די זון אַ מאָל אויך דאָ אין שטיבל קומען? —
מיט שמייכן צאַרטן קול עס רופט מיך צו די באָבע.

די הענט אירע מיך גלעטן ווי צאַרטע איינדערפריען,
נאָר אין די מאַמע אויגן אירע צייטיקט שוין די נאַכט.
זי לייגט מיין יונגן קאָפּ אויף אירע אַלטע קניען:
„היי, קליינער אַלעקסיי, וואָס האָסטו זיך פאַרטראַכט?״

קעלער שטובן

2

אויבן אויפֿן אויוון ציט זיך אויס די פוילע קאַץ,
דער טאַטע ליגט אַ שכורער און קרעכצט אויף זיין געלעגער.
די לבנה קוקט אין פענצטער ווי אַן אויסגעווייסטע מאַץ,
און וועבט אויף קעלערישע ווענט אויס זילבערנע געוועבן.

קומט דער אומעט אָן צו רייטן אויף אַ שוואַרצער פלעדערמויז,
און נאָגט אַזוי ביים האַרצן ווי אַ רעגנדיקער אָסיען,
איז אפשר גאָר אַ הויב טאָן זיך פון בעט און שטיל אַרויס
צום שכן פון דער צווייטער זייט, צום פריילעכן סטריאָזשקען?

אין שטיבל ברענט אַ קאַניצל, סטריאָזשקע ליגט אַליין
אויפן אויסגעבעטן קופערט און שפילט זיך מיט מיט אַ שאַכטל.
אַ סקריפ פון טיר און עס לאַכן זיינע קרומע ציין:
אַליאָשע? קום! וואָס ביסט עפעס אַזאַ פאַרטראַכטער?

סטריאָזשקע איז אַ גריקער, נישט ערלעכער אין שפּיל,
קוויטשעט אויף זיין ביי-קול, אַזש ס'פאַרגייט ביים האַרצן,
טאָ נעם אויך מיינע זשוקעלעך, אַבי נאָר שווייג שוין שטיל,
אָט נאַ דיר דאָ דאָס שאַכטעלע און נעם זיי דיר אינגאַנצן.

דער אומעט וואַרט שוין אויפן שוועל און קריכט אין האַרץ אַריין,
צאַנקט די קינדערישע פרייד, זי צאַנקט און ווערט דערוואָרגן.
אָ, ווען כ'זאָל קאָנען אויפזאַמלען פון פעלד דעם זונענשיין,
אין גרויען קעלער ברענגען אים און באַהאלטן אים אויף מאָרגן!

די זון גייט אויף

3

פֿאַמעלעך גליטשט דער דאַמפּער זיך אויף שוימענדיקער כוואַליע,
ווי גלאַטער קלאָרער שפּיגל בלויט דער זילבער־טייך אַרום.
און אויבן איבער קאָפּ גייט אויף אַ פֿייערדיקער באַלעם,
אַ מונטערע, אַ לויטערע גייט אויף די יונגע זון.

די מאַמע דרימלט לייכט, דעם מידן קאָפּ אַראָפּגעבויגן,
איר חלומט זיך אַוואַדע איצט די קאַלטע קעלער־ווענט.
דער טאַטע ברעכט די פֿינגער אויס מיט צוגעמאַכטע אויגן,
די באַבע שפּינט אַ מעשהלע מיט ביינערדיקע הענט:

„...ווען אויפֿגעגאַנגען אָוונט־צייט איז נאָר דער ערשטער שטערן,
אַ מידער האָט ער אָנגעקלאַפּט שטיל אין גלח׳ס טיר:
פֿאָטערל, דערבאַרעם זיך, עס פֿעלן מיר שוין טרערן,
פֿאַרגיב מיין זינד, אָ פֿאָטערל, אַ טרייסט געפֿין פֿאַר מיר”.

אויף דאַמפּער־דעק צעלויכטענעם עס בלאָנדזשעט אום דער שאָטן—
דער באָבעס זינדיקער, וואָס האָט דערוואָרגן זיין געליבטע...
און טיף אין האַרץ אַן אומרו נאָגט, צי וועט דאָס מיר געראָטן,
מיטנעמען די זון מיט זיך אין שטיבעלע באַטריבטער?

נאָר פּלוצלונג בליצט אַ פֿרייד מיר אויף: ס׳וועט זיין אַ היים אַ נייע,
אַ ליכטיקע, אַ לויטערע, אויף ברייטע פֿרייע וועגן.
איך לייג מיין יונגן קאָפּ אויף באָבעס קני געטרייע,
מיר פֿאָרן! און די זון גייט אויף אַלץ העכער אונז אנטקעגן.

און אפשר איז נאָך נישט פאַרלוירן

און אפשר איז נאָך נישט פאַרלוירן,
און אפשר איז נאָך נישט פאַרוויסט,
דאָס ליד וואָס דו האָסט עס געבוירן,
דעם זאָמען וואָס דו האָסט פאַרזייט,

אין האַרץ מיינס אין ליכטיקן זומער,
ווען גרין ס׳איז באַבלעטערט דער בוים,
און דו ביסט אין ווייסן געקומען,
פאַרקעמט מיט אַ גאָלדענער קרוין.

און איך האָב מיינע אָרעמס צעפלאַמטע,
געעפנט פאַר דיר ווי אַ טיר,
און דיך ווי אַ גאַסט אַ דערוואַרטן
פאַרשלאָסן אין אָרעם ביי מיר.

ס׳איז האַרבסט איצט, עס פאַלן די בלעטער —
אַקאָרדן פון לעצטער מוזיק...
און דו גייסט אַוועק...כאָטש כ׳בעט דיך,
עס שטאַרבט אויף דיין האַנט דאָך מיין גליק.

נאָר ס׳טרעפט און דאָס האַרץ טוט אַ צאַפּל,
מיט אַנונג פון געוועזענער פרייד,
הער איך דיין זיסן געפלאַפּל,
זע איך דיין ליכטיקע קלייד.

איז אפשר נישט אַלץ נאָך פאַרלאָרן,
איז אפשר נישט אַלץ נאָך פאַרוויסט,
דאָס ליד וואָס דו האָסט עס געבאָרן,
דעם זאמען וואָס דו האָסט פאַרזייט...

ווען דיר...

אַמאָל בין איך דער ווינט, וואָס שויבערט דיינע האָר,
אַמאָל אַ זונענשטראַל וואָס צערטלט שטיל אַ בלום.
נאָר שטענדיק קרעכצט מיין טרוים אין נעגל פון מיין וואָר,
און שטענדיק בלייבט מיין רוף אין הייסן גליווער שטום.

נאָר דו דאַרפסט זיך נישט שרעקן ווען איך קום צו דיר,
ווייל דעמאָלט בין איך נאָר אַ קליינער טראָפּן רו.
איך האָב געלאָזט מיין ווייטיק אונטער דיינער טיר,
און כ'בין שוין אַזוי גוט און אַזוי שלעכט ווי דו.

נאָר אין מיין ענגן חדר אין שעה פון מיטנאַכט,
דו ביסט זיך אין מיין האַרץ מיט לאַכנדיקע ציין,
ווערסטו מיר פרום אי הפקרדיק ווי אַ מוטערטראַכט,
און מיינע הייסע הענט פאַרגייען אין געוויין.

צערטל איך מיין טרויער ביים קליינעם שוואַרצן שויב,
און ווי פאַרסמטער טוי צעטריפט זיך מיין געוויין,
די נאַכט—אַ שוואַרצער גרוב די טרערן מיינע קלויבט,
און יאָמערט אויס אַ ליד: אַליינער ווי אַליין...

טויזנט וועגן...

טויזנט וועגן האָט די זון,
אויפצוגיין און צו פאַרגיין.
טויזנט וועגן האָט די זון
אויפצוגיין און צו פאַרגיין,
נאָר זי גייט אויף און פאַרגייט
דאָרט, ווו ס'איז דער הימל ברייט,
דאָרט, ווו ס'איז דער הימל ריין,
וועט זי אויפגיין און פאַרגיין.

טויזנט מיילער האָט דאָס פעלד
אויסצוזינגען זיין געזאַנג.
טויזנט מיילער האָט דאָס פעלד
אויסצוזינגען זיין געזאַנג,
נאָר דורך בלומען פריש און העל,
זינגט געזאַנג זיינעם דאָס פעלד,
און דורך שטאָלצן פעטן זאַנג
זינגט דאָס פעלד אויס זיין געזאַנג.

טויזנט טענער האָט מיין האַרץ
אויסזינגען אַ ליד פאַר דיר.
טויזנט טענער האָט מיין האַרץ,
אויסזינגען אַ ליד פאַר דיר,
נאָר אַמשענסטן זינגט זי דאַן,
ווען ביסט נעבן מיר פאַראַן,
און איך פיל דיין לייכט וויבריר,
און דיין צאַרטע האַנט כ'באַריר...

מאַנעט

ווען כ׳קאָן געפֿינען כאָטש אַ קליין טראָפּעלע פֿון ליכט,
פֿון דער זון ווען זי גייט אויף ווי אַ צעבליטע רויז,
וואָלט איך עס ווי אַ קינד פֿון אַ פֿלאַמענדיקע הויז
אָפּגעראַטעוועט פֿאַר מיין אומעטיקן געדיכט.

וואָלט געווין מיינער פֿאַרקליידט זיך אין אַ העל געזאַנג,
געלויכטן ס׳וואָלט מיין ליד ווי אַ פֿינקלדיקע טרער,
און ס׳וואָלט מיר נישט געווען שוין אַזוי שמערצלעך שווער,
אין טרויער מיינס באַזינגען מיין שטילן אונטערגאַנג...

שטיל עס קלאָגט מיין איינזאַמקייט אויף יעדער גאָרטן־באַנק
און מיינע יונגע טעג האָבן שוין לאַנג פֿאַרגעסן,
דאָס אויסגעלאָשן ליכט פֿון פֿרײדיקע מעת־לעתן.

אַ טראָפּן ליכט פֿאַרשלאָסן כ׳וואָלט אויף זיבן שלעסער
ביי מיר אין האַרץ, ווי ס׳האָט דראָענדיק געקניט די נאַכט,
און ס׳וואָלט דאָס לעצטע הייפֿל פֿרייד ציטערדיק באַוואַכט...

זי וועט היינט נישט קומען

לויט האַלקינען

זי וועט היינט נישט קומען,
ז׳איז נישטאָ דאָ הי,
קויף איך נישט קיין בלומען,
זינג איך נישט אין פרי,
נאָר דעם סוד דעם גרעסטן
דערוווסט האָב איך זיך היינט,
בייטאָג ז׳איז מיר אַשוועסטער
ביינאַכט איז זי אַ פריינט...

ס׳ווערט דער בלוי פון הימל,
מיט וואָלקן-טוך פאַרצויגן,
מאַך איך צו אין דרימל
מידע מיינע אויגן,
נאָר אירע אויגן שענסטע,
ווי זונליכט פאַר מיר שיינט,
בייטאָג ז׳איז מיר אַ שוועסטער,
ביינאַכט איז זי אַ פריינט...

צוריק זי וועט דאָך קומען,
זען וועל איך איר גאַנג,
וועל איך ווידער קויפן בלומען
און בליען וועט געזאַנג,
נאָר דעם סוד פאַרגעס איך,
וואָס כ׳האָב דערוווסט זיך היינט,
אַז ז׳איז מיר נאָר אַ שוועסטער,
און קיינמאָל נישט קיין פריינט...

א קינד האט א טאטן

אַ קינד האָט אַ טאַטן, אַ קינד האָט אַ מאַמען,
אַ קינד האָט אַ וויג, וואָס פֿאַרוויגט אים אין שלאָף,
נאָר איך האָב קיין טאַטן, נאָר איך האָב קיין מאַמען,
און כ'בין אָן אַ היים, ווי אַן עלנטע שאָף,
מיין עלנט באַהאַלט איך אין שויס פֿונעם ווינט,
איז ווער קאָן איצט זאָגן, אַז איך בין אַ קינד?

דער פֿרילינג איז דאָ, עס בליִען די ביימער,
אַ יעדערער בוים טראָגט אַ ליכטיקע קרוין,
נאָר איך גיי אַרום אַ פֿאַרטריקנטער ביימל,
פֿון אַלע פֿאַרגעסענער עלנטער שטיין,
איז וועמען קאָן אָנגיין, וואָס איך בין אַליין,
און וועמען קאָן ווי טון מיין הייסער געוויין?...

גאָר טיף אין מיין האַרצן בליִט דער באַוווסטזיין,
פֿון קינדטיקער פֿרייד, וואָס וועט קומען צו מיר,
פֿאַרשטיי איך אַזוי האָט דאַרפֿן געמוזט זיין,
ווי ליכט גייט אַדורך דורך אַ פֿינצטערע טיר,
ווערט דעמאָלט דער ווינט מיר אַ היימיש געצעלט,
און נאָענט ווערט און ליב מיר די גאַנצע וועלט...

נאַקטורן

אין ווייען פון געבורט, ווי אַ געטרייע טראָגיק ווייב,
וועט קניען באַלד די נאַכט אין איר גרויען הימל־בעט,
און געבוירן וועט אַ טאָג אין פורפור־רויטן בלוט...
נאָר כ'פיל דעם גרויען צער פון דער מאַמעס אַלטער אויג,
דעם ווייטיק פון איר לייב און דעם צאַפּל פון איר האַרץ,
איך פיל איר הייסע טרער ווי גיפט אויף מיין געמיט,
און ס'איז מיר אומעטיק אָ, אומעטיק אַזוי...

כ׳בין ווייט פון דיר...

כ׳בין ווייט פון דיר אויף טויזנט מייל.
עס האָט מיין האַרץ שוין אָפּגעציטערט
פונעם לעצטן יאָמער.
זיי שטיל געמיט
אין בענקשאַפטפולער ווייל,
ווען ס׳גליק אויף פּיצלעך ליגט צעשפּליטערט
און דו ביסט נישטאָ מער.

קען זיין, איך האָב די אויגן דיינע בלאָע,
פאַרביטן אויף די שטערן אין דער פרעמד.
נאָר אין לויטערע און הימלאָזע קאַיאָרן,
ווען ס׳איז אין מיר דער ווייטיק רייף געוואָרן,
האָב איך מיין בענקשאַפט שטילן נישט געקענט.
און דעמלט אויף פאַרגעסן און דערמאָנען,
האָב איך אָנגערופן ווייטיקפול דיין נאָמען...

איך בין אַוועק פון דיר ווי פון אַ שלאַכט אַ זעלנער
און כ׳ווייס אַז נישט געווען איז דאָס גערעכט.
נאָר די נאַכט ווען כ׳האָב צום לעצטן מאָל געזען דיך
און האָב מיט דיר געזעגנט זיך אויף שטענדיק,
פאַרגעסן ווערן זאָל פון חשבון פון די נעכט.

איך האָב מיין פרייד,
ווי אַן אומגליקלעכער שכור פאַרטרונקען אין אַ ברונעם.
איצט האָב איך מיינע אָרעמס אויסגעשפּרייט,
אויף קרייץ-וועגן ווו יעדער פאָרט און גייט,
און פרעג זיך נאָך אויף דיר מיט בליקן שטומע.
און ווען דער ווייטיק טיף אין האַרץ פאַרגייט,
לעש איך אים מיט גיפטיקע נגונים...

נאָר ווייט דו ביסט פון מיר אויף טויזנט מייל.
עס האָט מיין האַרץ שוין אָפּגעציטערט
פונם לעצטן יאָמער.
זיי שטיל געמיט
אין בענקשאַפטפולער ווייל,
ווען גליק אויף פּיצלעך ליגט צעשפּליטערט
און דו ביסט נישטאָ מער...

באַלאַדע וועגן צוויי הערצער

בײַטאָג, ווען די וועלט ליגט אין זונשײַן פֿאַרטרונקען,
און ס'באָדט זיך אין ליכט אויף די פֿעלדער דער קאָרן,
ליגן קבֿרים פֿאַרמאַכט, ווי אין סודות פֿאַרזונקען,
ווי זיי וואָלטן שוין דאָ זײַן פֿון טויזנטער יאָרן.

ליגן קבֿרים פֿאַרמאַכט אויפֿן פֿעלד פֿון פּאָנאַרע,
צווישן שמירה פֿון בײמער און וואָלד באַבי־יאַר.
עס טרעפֿט אויפֿן הימל אין ווען נאָר אַ כמאַרע,
פֿאַרגייט פֿונם וואָלד און דערגייט צום פּאָנאַר.

נאָר קומט אָן די נאַכט און אין טונקעלן שלייער,
פֿאַרוועבט זי דעם וואָלד מיט די וועגן צוזאַמען, —
עפֿנט אויף זיך אַ גרוב ווי אַ פֿינצטערער טויער,
פֿון אונטער די בײמערס פֿאַרוואַקסענע שטאַמען,

פֿון דאָרט שלייכט אַרויס זיך אַ גוף פֿון אַ מיידל,
מיט קאָפּ אויף איר האַנט, אויף דער צווייטער דאָס האַרץ אירס,
מיט באָרוועסע טריט, אין פֿאַרבלוטיקטע קליידער,
זי גייט דורכן וואָלד אויפֿן וועג צו פּאָנאַר־צו.

זי גייט צום געליבטן פֿון ווילנע דערזאָגן,
וואָס ז'האָט נישט באַוויזן דערזאָגן בײַם לעבן,
און האָט אים אויף האַנט אירס געבראַכט איצט צוטראָגן,
וואָס ז'האָט נישט באַוויזן בײַם לעבן איבּ געבן:

איר האַרץ, וואָס איז ריין בײַן קבֿר געבליבן,
איר גוף — אַ צעפּליקטן אין בלוטיקע וווּנדן,
מיט בלוט אויף איר קלייד איז איר אומשולד פֿאַרשריבן,
ווי פֿלאַמיקע אותיות אין חשכות צעצונדן.

ביז רגע ביז לעצטער ביים אָפענעם קבר
זי האָט נישט געבראָכן איר שטאָלץ און איר ווילן.
איצט טראָגט זי די ריינקייט פון יעטוועדן אבר,
נאָר איינציק פאַר אים, איר געליבטן פון ווילנע.

אויף פעלדער צו קיעוו דורך פינצטערע וועגן,
צו קברים פאַרוייטע אין וואַלד באַבי־יאַר,
עס גייט צו געליבטער מיט טריט איר אַנטקעגן,
דער יידישער בחור פון קבר פאָנאַר.

ער טראָגט איר זיין האַרץ אין די פינגער פאַרהויבן,
צו שטערן געוועגדט ווי אַ בלוטיקער פלאַם:
אזוי כ׳בין געשטאָרבן מיט גבורה און גלויבן
און האָב נישט פאַרשמוציקט מיין הארץ און מיין שטאַם — — — —

זיי הויבן די הערצער צום שיין פון די שטערן,
אַ פלאַם נעמט פאַרוויקלען דעם וואַלד באַבי־יאַר,

— —

די נאַכט שפרייט אויף מיילן איר פינצטערניש שווערע,
אויף קברים פון וואַלד און אויף פעלד פון פאָנאַר.

דאָס מיידל מיט די בלויע אויגן

(באַלאַדע)

זי שטייט בײַ דעם פענצטער מיט אויגן מיט בלויע,
זי שניידט זיך אין טאָג איין אין בלויליכן רוים,
דער האַרבסטיקער טאָג ליגט געפאַנגען אַ גרויער,
און ס׳ציטערט אַ בלאַט אויפן יונגינקן בוים.

דער שונא אין געטאָ ער לויערט ווי אַ חיה,
זײַן שפּיז זוכט דעם קרבן אין פרײַ און געהיים,
עס יאָמערט דער ווינט ווי אויף אַ בייזער לוויה,
און ס׳ציטערט אַ בלאַט אויפן יונגינקן בוים.

זי עפנט דאָס פענצטער די אויגן פאַרשליסט זיך
אָ, בלײַב מיט מיר טײַערער, כ׳קאָן נישט אַליין,
קוק נישט אויף טרער פון מײַן אויג איך פאַרזויש זי,
אָ, ווי ס׳ציטערט אַ בלאַט אויפן יונגינקן בוים!

נאָר דאָ הערט זי פּלוצלונג אַ ווילדן געלעכטער;
אָ, מערדער, מיט אויגן מיט בלויע ווי שיין!
זײַן בליק ווי זײַן שפּיז אינעם פענצטער פאַרשטעכט ער,
און ס׳ציטערט אַ בלאַט אויפן יונגינקן בוים.

זי קוקט און זי זעט מיט די אויגן די בלויע,
פון אונטן אַ מחנה באַנדיטן דאָ שטיין,
דער עלטסטער דער יונגער ער לאַכט מיט הנאה,
אַ ציטער נישט האַרץ ווי דאָס בלאַט אויפן בוים...

אַ רגע פֿאַרשווינדט זי און ווידער דערשיינט זי,
מיט אויגן מיט בלויע מיט לאָקן אַקרוין,
אָ, קום צו מיר ליבער, דעם שונא לאַדט איין זי,
און וויגט מיטן קאָפּ ווי דאָס בלאַט אויפֿן בוים.

נאַט אייך מיין ליבּ אָ איר מערדער פֿון טאַטעס,
נאַט אייך און קוויקט זיך ווי איר ווילט זין אַליין,
נאָר צוזאַמען מיט מיר באַקומט אויך גראַנאַטעס,
אָט דאָס קאָן אַ ציטערדיק בלאַט אויפֿן בוים!

פֿאַרשפּינט אין גראַנאַטעס צום ברוק ז'איז געפֿאַלן,
אַ פֿלאַם און אַ דונער פֿאַרשטיקט האָט דעם רוים,
עס ליגט אַצעפּליקטע די מחנה שאַקאַלן,
און... ס'ציטערט אַ בלאַט אויפֿן יונגינקן בוים...

מיטן ניי-געבוירן קינד
אויף די הענט.

איך ווייס שוין אַלץ, איך דאַרף שוין גאָרנישט פרעגן,
אויף חורבות פון מיין היים ברומט נאָר דער פרעמדער ווינט,
נאָר ווי אויף פליגל עלנטע, אויף הפקרדיקע וועגן,
איך טראָג אויף מיינע הענט מיין ניי-געבאָרן קינד.

עס האָט מיין לעצטע טרער, אויף קבר פון מיין טאַטן,
אין אַ ביטערגראָז גיפטיק זיך צעגרינט,
נאָר איך גיי איצט אויף וועג, צעשטורעמט פון האַרמאַטן,
און טראָג אויף מיינע הענט מיין ניי-געבאָרן קינד.

איך ווייס שוין איצטער ווו איך וועל אים פאַרוויגן,
און כ'ווייס שוין ווו ס'וועט זיין זיין שטילע היים,
און כ'קען אפילו שוין פאַר אים אַ וויג-ליד-ניגון,
וואָס זינגען כ'וועל פאַר אים פאַר זיין שלאָפן גיין.

איך וועל צו היים זיינער דורך שטורעמדיקע וועגן,
דורכשניידן דעם וועג ווי סשניידט אים דורך דער ווינט,
עס וועט אַ יונגע זון מיר צוקומען אַנטקעגן,
און אויף מיינע הענט מיין ניי-געבאָרן קינד...

מיין לעבן

ה. סמאָליאַרן

איך ווייס אַז מיין לעבן ז'נישט מער ווי אַ לעבן,
וואָס קומט און פאַרגייט מיט וויי און געוויין,
נאָר גוט איז צו פילן אין האַרצן די שטרעבונג
אַז כ'היט נישט מיין לעבן פאַר מיר נאָר אַליין.

ס'איז פרייד אַזוי ווייניק ביי אונז דאָ פאַראַנען,
און טרויער אַזויפיל וואָס דריקט דעם געמיט,
איז גוט מיר מיט ברידער אין טרויער צו שפאַנען,
אין גאַנג זיי באַגלייטן מיט טרייסט פון מיין ליד.

און ווען אויפן וועג עס קומט אָן אַ געוויטער,
און דראָט צו פאַרטרינקען מיין פאָלק און מיין שטאַם,
בענטש איך די רגע צו ווערן דער היטער,
און פון אייגענעם האַרץ מיינס צו בויען אַ צאַם.

זאָל זיין ס'איז מיין לעבן נישט מער ווי אַ לעבן,
וואָס פלעמלט זיך קוים, וואָס פאַרלעשט זיך אין ווינט,
מיין פלעמלדיק וואָרט כ'וועל מיט לעבן פאַרוועבן,
און טרייסטן מיין ברודער איידער כ'פאַרשווינד...

די באַלאַדע וועגן יונגן אדלער

איך וויל זינגען אַ ליד וועגן אָדלערשן פֿלי,
אין בלויען פֿאַרטאָג, אין פֿאַרטאָגיקן פֿרי.

אַ ליד וועגן גבורה און קראַפֿט פֿון געמיט,
פֿון פֿלאַמיקן האַרץ וויל איך זינגען אַ ליד.

ס׳האָט אַן אָדלער אַן אַלטער, פֿאַרוווּנדעט אין שלאַכט,
אויף געשאָסענעם פֿליגל אַ קינד זיינס געבראַכט

אויף קאָרן־פֿאַרוואַקסענעם נאַכטיקן פֿעלד,
אונטער אַ וואַנט פֿון אַ פֿויערש געצעלט.

דער טויט האָט דעם אָדלער דעם אַלטן געוואַרגט,
די מעכטיקע פֿליגל זיי זענען פֿאַרשטאַרט.

נאָר ס׳ברענט אינעם האַרץ פֿונעם אָדלער אַ פֿלאַם,
ער מוז דאָך דערציילן זיין קינד פֿון זיין שטאַם.

פֿון שנייאיקע פֿעלזן, פֿון ליכטיקן רוים,
פֿון גליִ אינעם קאַמף פֿאַר דער אָדלערשער היים.

עס הויבט אויף דער אָדלער דער אַלטער זיין קאָפּ:
„מיין קינד, ביסט אַן אָדלער" — ער זאָגט און שטאַרבט אָפּ.

דער אָדלער דער יונגער געהערט האָט זיין וואָרט,
מיט אומרו מיט יונגן באַטראַכט ער דאָס אָרט,

ווי ס׳וואַלגערט אין בלוט זיך דער גוף פֿון זיין טאַטן,
אין ס׳זעט אים דער רוים אויס פֿאַרקאָוועט אין קראַטן.

ער האָט נישט געוווּסט נאָך דעם סוד פֿונעם פֿליען —
אַהין, ווו די אָדלערשע בענקשאַפֿטן ציען — — —

ביי טאָג, ווען די וועלט ליגט אין זונליכט פֿאַרשפּונען,
האָט מען דעם אָדלער דעם יונגן געפֿונען.

עס האָבן די קינדער אין הויף אים געבראַכט
און האָבן פאַר אים באַלד דעם טויער פאַרמאַכט.

געלעבט האָט דער אָדלער פון נאַכט ביז באַגינען
מיט טשאַטשע פון געגדז און מיט בייכיקע הינער.

אין בלויען פרימאָרגן, ווען טאָג הויבט אָן,
דער אָדלער דערהערט דאַן דעם קריי פונם האָן.

נאָכדעם קומען הינער זיך אַלע צונויף,
זיי לאָזן זיך אַלע נאָך שפּייז איבערן הויף.

אַ גראָב מיטן האָנישן פּיסל אין מיסט:
קומט-זשע איר הינער פון שפּייז דאָ געניסט.

„זאָל זיין פונם מיסט, אָבער זאָל זיין גענוג" — —
ענטפערט די קוואָקע מיושב און קלוג.

און ס'זוכן די הינער זיך שפּייז אינעם מיסט,
אַ פּיק מיטן שנאָבל, אַ שאַר מיט די פיס.

נאָר איינזאַם דער אָדלער ער שטייט ביי דעם פּלויט,
ער קען נישט פאַרשטיין וואָס אַ הינדל פאַרשטייט,

אַז שפּייז מוז מען זוכן נאָר דווקא אין מיסט,
אַ פּיק מיטן שנאָבל, אַ שאַר מיט די פיס.

ער הויבט אויף זיין בליק צו דעם הימלישן רוים,
וואָס הענגט ווי באַזוימט מיט אַ וואַלדיקן זוים.

אַ בענקשאַפט אַ הייסע פאַרגייט אין זיין ברוסט,
ער האָט זיך דערוווסט וואָס ער האָט נישט געוווסט — — —

אַז דאָרט אינעם ברייטן, אין הימלישן רוים,
אַז דאָרט איז זיין ברויט און אַז דאָרט איז זיין היים.

נאָר יונג זענען פליגל און שוואַך פאַרן פלי,
צום הימל ער גאַרט און די ערד צו זיך ציט... — — —

און ס'לאַכן די קוואָקעס, ווי מ'לאַכט פון אַ יאָלד,
פון משוגענער הון, וואָס האָט פליען געוואָלט...

צו וואָס זשע דאָס פֿליִען, אָ זעט נאָר, אַ זעט,
ווען מ'האָט אינם מיסט אויף דאָס ברויט צו דער זעט.

צום אָדלער צום יונגן דער האָן גייט דאַן צו,
די אייגעלעך שעלמיש ער מאַכט זיך האַלב צו.

דעם פֿליגל דעם רעכטן ער בויגט צו דער ערד:
„אַ קלייד אַזאַ לאַנגע דו ביסט בײַ מיר ווערט.

נאָר זײַ ווי אַ הינדעלע גלײַך מיט אונדז אַלע,
זײַן בײַ מיר וועסטו אַ לײַבלעכע כּלה.

ווי אַ הינדעלע לאָז זיך אַ פּיק טאָן אין קאָפּ,
אַ פּיק און אַ פֿליק און אַ טרייסל זיך אָפּ.

אויב שטאָלץ — איז נאָר איך, איך — דער האָן און זײַן שטאַם,
אָט זע ווי צעצונדן און רויט איז מײַן קאַם.

נאָר אָדלער דער יונגער אין הימלישן ווײַט
פֿאַרהייבט האַלט זײַן בליק אַלץ. ער שטייט און ער שווײַגט.

ביז איינמאָל אַ טאָג אין פֿאַרטאָגיקן פֿרי
געטאָן האָט דער אָדלער זײַן אָדלערישן פֿלי...

די פֿליגל צעשפּרייט און דער קאָפּ זײַן פֿאָרויס,
די לופֿט אַזוי שנײַדיק, אין האַרץ אַזוי הייס.

צעשראָקענע הינער אויף אָדלערשן הויב
באַהאַלטן די קעפּ אינעם זאַמדיקן שטויב.

נאָר מעכטיק דער אָדלער זײַן אָדלערפֿלי פֿליט,
אַהין, וווּ זײַן אָדלערשע בענקשאַפֿט אים ציט...

כ'וויל זינגען אַ ליד וועגן אָדלערשן פֿלי,
אין בליִען פֿאַרטאָג, אין פֿאַרטאָגיקן פֿרי.

הרב הערש זאַוואַדע

ווער זאָגט, אַז אויפבּרויזן קען נאָר אין שטורעמווינט אַ ים,
און שריפות פלאַקערדיקע צינדן אַ בייז ווונדער?
ווען ס׳ברעכט דער אַלטער דעמב זיך פון זיין שטאַם,
און ס׳ליגט צעוואַלגערט אַפּאַרבלוטיקטער יאָרהונדערט,
קען אויך געשען, אַז אין דער שטילקייט פון אַ טויב,
זאָל זיך אַ צאָרן און אַ האַס אַזאַ אַנטפלעקן,
וואָס טאָן זאָל ער זיך ווי אין אָדלערפלי אַ הויב,
און יאָגן זאָל דעם שונא אויף מיילן און אויף שטרעקעס.
די טויב פאַרלוירן האָט איר שטילקייט מיטאַמאָל,
די שוואַכע נעגל אָנגעשפּאָרנט צו בלוטיקע געשלעגן.
עס האָט דער דונער אָפּגעקלונגען אין איר קול,
און ס׳גלאַנצט אין זון איר פליגל ווי אַ שטאָל,
צעפאָכערטער אויף קרייצנדיקע וועגן.
קען זיין, עס האָט אין יענעם טאָג פון הויך
געקוילערט זיך אויף בערג אַ מאָנענדיקער בת־קול
און ער האָט אָפּגעענטפערט אים דורך זיילן רויך:
אַזוי דיין ווילן איז און איך בין מסכים”.
פאַרנומען האָט די בלוטנדיקע ערד זיין רוף,
אויף אויסגעשטרעקטער האַנט געוואַרט האָט זי אַוודאי
און בענטשנדיק אויף לעבן און אויף טויט זיין גוף,
געגאַנגען איז אין שלאַכט אַריין הרב זאַוואַדע...

צוויי יאָר האָט דער שטורעם אים געצייטיקט זיין פאַרלאַנג,
צוויי יאָר די אומגליקן פון פאָלק האָבן גענאָגט אים,
אַז אויסוואַקסן זאָל ער פון ווילן ביז צו דראַנג,
דאָס בלוט פון זיין קהלה זאָל אין אים אַ מאָן טאָן.
און דעמאָלט איז ער אויפגעריטן אויפן לפּיד־אש
פון דעם נקמה־פלאַם אַנטקעגן ים פון צרות,
עס האָט דער ווינט אים פון אָקאָפּ אַ טראָג געטון פאָרויס
און האָט אין רעש פאַרמישט די בלעטער פון גמראות,
וואָס האָבן בלאַט נאָך בלאַט אין מח זיך ביי אים געמישט,
ווי צו מבלבל זיין פון אמתער כוונה,

מיטלינקער האַנט האָט ער געטון די אויגן זיך אַ וויש,
און מיט שווערד אין רעכטער האַנט אַ זאָג געטון: כ׳וועל קאָנען!
און אויב נקמה — זאָל זי זיין מיט גאַנצער קראַפֿט!
און אויב אַ שלאַכט — טאָ זאָל זי זיין שוין ווי עס פּירט זיך,
אַ גאָט! אַ טראָפּן שענק אַצינד מיר פֿון דיין מאַכט,
צינד אָן מיין צאָרן אין דער דראָענדיקער נאַכט
און זיי מיר מוחל וואָס כ׳פֿאַרגעס אָן דיין לא תרצח...

אַז וויל צו דעם ווען ס׳איז באַשערט צו אויסשטרעקן זיין האַנט
און אויפֿנעמען דעם קלאַפּ אין שוך פֿון זיינע ברידער.
דעם לעצטן אָטעם אויסהויכן פֿאַר לעבן פֿון זיין שטאַם,
אין לעצטער תפֿילה זאָל נישט ציטערן זיין קול אים,
און שטיין ער זאָל פֿאַר דער סכּנה ווי אַ צאַם,
מיט אייגן בלוט פֿאַרלעשן דראָענדיקן פֿלאַם,
און פֿליסטערן אין גלויבן: שמע־ישראל...
נאָר אים איז נישט באַשערט געווען דאָס גרויסע גליק,
צו זיין דער קרבן פֿאַר זיין עדה יידן,
עס האָט דער טויט שוין לאַנג דעם צער פֿאַרוויגט,
די רו די אייביקע פֿון סאַנדאָמיעזשער קהלה.
און אים, דעם פּאַסטעך פֿונם אויסגעקוילעטן שאָף,
פֿאַרטריבן, ווי פֿון וואַלד אַ חיה רעה.
אַ גאָט, האָסט נישט פֿאַרגונען מיר דאָס גרויסע גליק,
צו אָפּגעבן מיין נפֿש פֿאַר מיין עדה
און האָסט געלאָזט ביז היינט מיר אָפֿן נאָך מיין בליק,
צו זען די מאַסן־קבֿרים און די שטריק,
די עדות פֿון דער גרויזאַמער אבֿידה.
און אפֿשר האָסט מיין האַרץ מיט דיין מידת־הדין,
אין שעה פֿון פּיין געשטעלט פֿאַר דיין נסיון,
אַז איבעם פּיין פֿאַרוועבט, ווי אין די שפּינוועבסן אַ שפּין,
צי וועל אין היילינקן דיין נאָמען קאָנען?
איז אויב אַזוי, טאָ זאָל די שווערד זיך הייבן אין מיין פֿויסט,
איר קלונג זאָל שאַרפֿער זיין פֿון שאַרפֿסטן חלף.
און דו וואָס האָסט געזען ווי אונזער לעבן איז צעבריוזט,
ווי ס׳האָבן בליקן אימת־מותדיק צו דיר געגלייזט —
העלף מיר צום פֿאַרבייטן דעם ספֿרא פֿאַר אַ סייף...

פאַראַן אַ וועג, וואָס ציט זיך גלייך מיט זוניק־העלע ראַנדן
און קלאָר פון ברעג ביז ברעג זיין אָנהייב און זיין סוף איז;
עס ווערט דער שווערער טראָט אויף אים אין העל גענואַנג פאַר־
וואַנדלט,
און ס׳רוט אין זיכערקייט געמיט באַשירעמט פון אַ ספק.
נאָר ער דורך אומוועגן, מיט דערנער פול באַוואַקסן,
געלאָזט זיך אין אַ וועג פון דורכברוכן און פרווון,
דער חוב האָט ווי אַ מאַנונג זיך געלייגט אים אויפן אַקסל,
דער פיין פון זיינע ברידער נישט געלאָזט האָט גאָר צורו אים.
ס׳האָט איינציק און צו אים אַליין גערעדט דער שטורעם —
אַליין אַן עמוד־ענודיקע אָנגעפּרישטע כמאַרע,
ביז ער האָט זיך דערזען ווי פון אַלמעכטיקייט דער פורעם,
וואָס קראַכט אויף ווי אַ דונער אויף די פעלד־ביימער פאַרדאַרטע.
צי דאַרף נאָך דעם דעם צאָרן אויך באַזיניקן אַ ראיה,
און צי נויטיקט זיך דער האַס דען אין לאָגישן פאַרענטפער?
אז אין פאַרברענטע ספרים רויכערט זיך דער שם־הויה
און ס׳גייט אום ווי אין וואַלד אַ בייזע חיה,
דער שונא איבער געגנטן געשענדטע.
עס האָבן טעג ווי מיט אַ שפּיצעכדיקן בוינער,
געעקבערט אין זיין מח אים, וואָס איז צעפלאַמט געוואָרן;
עס האָבן אויפגעבליצט אין פייער שטיקער זוהר
און ס׳האָבן אויפגעמישט זיך בלעטער פון גמרא:
תא חזי... ווי ס׳ליגט אַ וועלט אין ווייען און אין פּיינען,
און אין ווייטיק קנוילט צונויף זיך ארעה לרקיע,
תא חזי אויף גרויסן בראָך פון אייגן ברודער דיינעם.
תא חזי ווי ס׳טרינקט דיין עדה זיך אין בלוט אין אירן.
אָ שומר, זאָג ווען ענדיקט זיך די נאַכט שוין?
פון אומגעדולד עס ברענט מיין האַרץ ס׳זאָל אָנהייבן צו טאָגן,
כ׳וויל אויג אויף אויג זיך טרעפן מיט פאַברעכערישער מאַכט שוין
און אַ געשלאָגענער זי אָנהייבן צו שלאָגן.

באַגלייט מיט צאָרן און מיט פייערדיקער קאַנאַנאַדע,
געגאַנגען איז אין שלאַכט אַריין הרב זאַזאָרע...

אויף אַלטער פּוילישער ערד

ס'האָבן דענקמעלער, ווי שרעקבילדער, פֿאַרפּינצטערט דײַנע פּלעצער,
דער שוואַרצער אָדלער בויגט זיך איבער קעפּ פֿון די רעגירער...
איצט וואַלגערט זיך דער אָדלער-קאָפּ מיט אויגן אויסגעזעצטע,
און געבן אים צעבראָכענע, די קעפּ פֿון דײַנע פֿירער.

אויף שוואַרצן פּיעדעסטאַל, ווי אויף פֿליגל פֿון דער טומאה,
איז דער גוף פֿון אַלטן ביסמאַרק אַ באַזויפֿענער געשטאַנען,
איצט איז שוין פֿאַראווירט דער דופּט פֿון זײַנע רומען,
אַ לעצטער פֿויגל פֿון זײַן נעסט מוז אויך אַוועק פֿונדאַנען.

ברעסלאַו, דײַנע אויגן זעטיק אָן מיט בילדער
לעצטע, וואָס פֿאַרשווינדן און וועלן מער נישט דאָ זײַן,
ווײַל אַוועק זענען טעג פֿון פֿינצטערניש פֿון ווילדער,
אויפֿגיין אויף דײַן קאָפּ וועט אַ זון-שטראַל, אַזאַ ראָזער.

פֿאַרגיסן דײַנע גאַסן וועלן ליכט-סנאָפּעס אַ שפּע
און באַפֿעלן וועט צום אויפֿבלי דעם קלענסטן פֿון די שפּראָצלעך,
דאָס לעבן, ווי אַ בלום, וועט אונטער זון זיך טאָן אַן עפֿן,
און אויף חרובדיקן ברעסלאַו וועט אויפֿבליען אַ ווראָצלאַוו.

פֿאַרשווינדן וועט איבגיבן דײַן אויסזען אַזוי העסלעך,
פֿון חרובדיקע גאַסן און ציגל-ברוך פֿאַראָסטן,
זײַן וועט לעצטע חורבה אַ זכר ווען ברעסלאַו.
און אויפֿשטיין אויף דײַן אָרט עס וועט אַן אויפֿגעבויטע ווראָצלאַוו.

דאס ליכט זאל נישט ווערן פארלאשן!

קאָן זיין, אַז די ערד, ווו איך טרעט דאָ אַצינדער,
דורך גאַסן מיט נעפּל און חורבות פאַרשפּונען
און ווו אין די גאַסן כ׳גיי אום ווי אַ בלינדער,
און קאָן נישט קיין טרייסט צו מיין ווייטיק געפינען, —
קאָן זיין אויף די ציגל - באַשאָטענע וועגן,
ווען ס׳איז נאָך געווען דאָ אַן אַספאַלט אַ גלאַטער,
געגאַנגען מיט טויט-שרעק, מיט לעבן געזעגנט,
צו אייביקער רו איז געגאַנגען מיין טאַטע...
און דעמאָלט ווי איצט, האָט דער נעפּל געגעפּלט,
און דעמאָלט, ווי איצט, האָט גערעגנט דער רעגן,
און ער איז געגאַנגען צעשויבערט, צעקנעפּלט,
געוואָרפן זיין קללה אויף דייטשישע וועגן...

קאָן זיין, אַז די וועגן פון האַרבסטיקן שלעזיען,
זיי האָבן געפירט צו דעם שייטער מיין מאַמען,
און דאָ איז דער וועג אירער לעצטער געוועזן,
איידער עס האָבן פאַרקנוילט איר די פלאַמען.
און דעמאָלט, ווי איצט, האָט דער טאָג זיך געטונקען
אין שלעזישן נעפּל אין פייכטן און טריבן,
און דעמאָלט, ווי איצט, איז דער הימל געזונקען
מיט כמאַרעס פון בליי אויף פאַרשאָטענע גריבער...

קאָן זיין, אַז דערפאַר איז מיין טראָט אַ פאַרשמידטער
געבליבן צום אָרט אויף דער שלעזישער ערד דאָ,
כאָטש ס׳שמייסן מיין לייב, ווי מיט אייזערנע ריטער,
די צווייגן אויףביימער וואָס וואַקסן ווי דערנער,
ווייל אין נעכט, ווען דער טרויער פאַרשמידט מיך אין קייטן,
מיך וואָרנט מיין מאַמע מיט רייד און געוויינען,

אַז ס'איז אַ פֿאַרברעכן צו שטאַרבן פֿון ווייטן,
ווען דאָ איז נאָך לעבן געבליבן דיין שונא...

דעריבער ווערט שלעזישער געפֿל מיר ליכטיק
פֿון פֿלאַמען, וואָס האָט אים מיין האַרצן געצונדן
דער פּיין פֿון מיין מאַמען, וואָס וואָרנט אַז ריכטיק
איז נאָר מיט נקמה צו היילן די ווונדן.
אַז יעטוועדער טראָט, וואָס איך שטעל מיט בטחון,
און יעטוועדער אָרעם, וואָס בויגט זיך צום בויען —
וועט זיין ווי אַ שפּיז אין דעם שונא פֿאַרשטאָכן,
וואָס קאָרטשעט צונויף אים אין אַנגסטיקן וואָיען.

און דעמאָלט, ווען טונקל דער טאָג ווערט אין שלעזיען
און איך גיי אין גאַסן אַרום ווי אַ בלינדער,
טויכט אויף פֿאַר מיר דאָן ווי אַ ליכטיקער הצלון,
אַזוי ווי אין פֿייגען אַ געטלעכער ווונדער,
דאָס פּנים מיין מאַמעס, די האָר אירע גרויע,
די אויגן, וואָס בעטן און מאָנען צוזאַמען,
איך זאָל נישט פֿאַרגעסן איר לעצטע צוואה,
איידער עס האָבן פֿאַרקנוילט איר די פֿלאַמען:

אַז דאָרט, ווו געטראָפֿן דער טויט האָט דיין מאַמען,
זאָל הויבן דיין האַנט זיך מיט גבורה און גלויבן,
זאָלסט ווערן אַ בוים טיף פֿאַרוואָרצלט אין שטאַם דיין,
און זאָל זיך דיין האַמער אויף בויונג פֿאַרהויבן.
זאָלסט זיין ווי אַ שומר, וואָס וואַרט אויפֿן טאָג-שיין,
און היטן דאָס ליכט, ס'זאָל נישט ווערן פֿאַרלאָשן;
און איפּגיין עס זאָל, ווי אַ זוניקער אויפֿשיין,
די פֿרוכט פֿון דיין מי און דיין ייִדישער לשון...

פונקען אין אש.

דיכטער פון מיין דור, צעזייט אויף שבעה ימים,
מיט קעפּ מיט אַש באַשאָטענע, אין שבעה־ צער פאַרווייט,
פאַרנעמט דעם פלאַמען־רוף פון גוססדיקער מאַמען,
וואָס האָט אין טויט־ געקלעם צום לעבן אונז געגרייט.

נישטאָ קיין גרענעצן פאַר ווייטעקלעכן טרויער,
מיט בלוט פון אויגן אונזערע עס רינט אַרויס דער קלאָג,
זייט איר נביאים איצט וואָס שטייען אויפן מויער,
און גרייטן צו דאָס פאָלק צום קומענדיקן טאָג...

זייט איר פאַר געטלעך וואָרט דער אויסגעגליטער פורעם,
און זייט פאַר אונזער פאָלק די טרייסטנדיקע צונג,
עס האָט אין בערגער אַש פאַרוואַנדלט אונז דער שטורעם,
נאָר ס׳טליעט נאָך אין אַש אַ פינקלדיקער פונק!

היט אָפּ דעם הייסן פונק און טוליעט אים צום האַרצן,
באַשירעמט אים פון טויט אין ווינטיקן זאַווי,
שטייגט הויך מיט אים אַרויף, אַריבער הימל שוואַרצן,
און זייט פאַר אים צעפלאַקערער, ווי פּראָמעטיי!...

צעבלאָזט דעם פונק אַלץ שטאַרקער פאַרוואַנדלט אין אַ פלאַם אים
און אָנצינדן זאָל פלאַם פאַר אונז אַ ליכטיקן קאַיאָר,
אַ נעמט דעם הייסן פונק און אייניקט מיט זיין שטאַם אים—
דעם קיום פון מיין פאָלק, אָ דיכטער פון מיין דור!

עס קען דער דיכטער גוט דעם צער פון פאָלק פון זיינעם,
דעם טרויער וואָס פאַרשמידט אים, דעם בראָך זיינעם ער ווייסט,
נאָר אַ נביא שטייגט אַריבער אַלע זיינע פּיינען,
און ברענגט דעם פאָלק זיינעם צו גרויסן צער אַ טרייסט.

דיכטער פון מיין דור, איבער עקן וועלט צעשפּרייטע,
עס בענטשט איך אונזער פאָלק וואָס אַלט איז און איז יונג,
ווען אויפקלייבן איר וועט פון פעלדער אַש צעזייטע,
און צעבלאָזן אין אַ פלאַם דעם גליענדיקן פונק! ...

1947

אינהאלט

כ׳וועל קומען אַ היים.	זייט 3
מיין צוריקקער.	〃 4
עס ברענען די שנייאיקע בערג	〃 5
אַליין	〃 6
עלנט	〃 7
פאַראַן אַ שעה	〃 8
צו פוילן.	〃 9
די געפאַלענע אין קעלץ.	〃 11
און ווידער דער הימל איז בלאָ. . . .	〃 12
אויסגעשטרעקטע הענט.	〃 13
אַ קאַמפּס־ליד וועגן דער רויטער פאָן. . .	〃 14
טאַדזשיקיסטאַן	〃 15
קאַזאַכישער סטעפּ	〃 16
דאָס מיידל פון סאַמאַרקאַנד	〃 17
אָ וויטינקע בעריאָזקע	〃 18
מאַקסים גאָרקי — אָנהויב לעבן . . .	〃 19
קעלער־שטובן	〃 20
די זון גייט אויף	〃 21
און אפשר איז נאָך נישט פאַרלוירן . . .	〃 22
וועגן דיר	〃 23
טויזנט וועגן	〃 24
סאָנעט	〃 25
זי וועט היינט נישט קומען	〃 26
אַ קינד האָט אַ טאַטן	〃 27
נאָקטורן	〃 28
כ׳בין ווייט פון דיר	〃 29
באַלאַדע וועגן צוויי הערצער . . .	〃 31
דאָס מיידל מיט די בלויע אויגן . . .	〃 33
מיטן ניי־געבוירן קינד אויף די הענט . .	〃 35
מיין לעבן	〃 36
באַלאַדע וועגן יונגן אָדלער	〃 37
הרב הערש זאַוואַדע	〃 40
אויף אַלטער פוילישער ערד... . . .	〃 43
דאָס ליכט זאָל נישט ווערן פאַרלאָשן . .	〃 44
פונקען אין אש	〃 46